

Έντυπη Έκδοση

Βιβλιοθήκη, Σάββατο 17 Δεκεμβρίου 2011

Βιβλία με έρωτες, φιλίες, επιγραφές, ιδέες στα χρώματα του χειμώνα

Από τον Αλέξανδρο Στεργιόπουλο

**Ιουστίνη Φραγκούλη-Αργύρη Ερωτας στην ομίχλη, εκδόσεις Ψυχογιός, σ. 425, ευρώ 17,70

Η ομίχλη δεν είναι απλό καιρικό φαινόμενο. Είναι αυτό που ταιριάζει περισσότερο στον άνθρωπο. Σαν να φτιάχτηκε από τον ίδιο. Το ημιδιαφανές λευκό σύννεφο που καλύπτει την ατμόσφαιρα, εύκολα παραπέμπει στην ανθρώπινη ψυχή και την πολύπλοκη λειτουργία της. Αυτό που νομίζουμε ότι υπάρχει πίσω από τη λεπτή κουρτίνα, μπορεί εύκολα να μας ξεγελάσει. Να διαψεύσει αυτό που τα μάτια μας κοιτούν. Αυτό που οι αισθήσεις μας συλλαμβάνουν. Ή νομίζουν ότι συλλαμβάνουν.

Η ιδιαίτερη αυτή συνύπαρξη (φύση-ψυχή) είναι πιο έντονη και συνηθισμένη στην ελληνική περιφέρεια. Η απεραντοσύνη και αφθονία του τοπίου συνυπάρχει με την περιχαρακωμένη, τοπική κοινωνία. Εκείνη που προσέχει τους τύπους και την ομορφιά της και κρύβει κάθε ασχήμια. Ακόμη και σ' αυτές τις συμπληγάδες, ο έρωτας βρίσκει το χώρο του. Ανθεί και προσπαθεί να επιβιώσει. Η Ιουστίνη Φραγκούλη, στο τελευταίο της μυθιστόρημα, επιχειρεί να ερμηνεύσει τα φαινόμενα. Ανθρώπων και φύσης. Προσπαθεί και αγγίζει το ανεξήγητο.

Η συγγραφέας φτιάχνει τα θεμέλια της δουλειάς της με τα λόγια των άλλων. Με αυτά που της εκμυστηρεύονται οι άλλοι. Η πρωταγωνίστρια, η Αμαλία, της έδωσε απλόχερα δυνατές στιγμές, συγκινήσεις, συναισθήματα. Οπως αναφέρει στον πρόλογο: «Η Αμαλία με έκανε μέρος της προσωπικής της εμπειρίας».

Η Αμαλία λοιπόν. Νεαρή δασκάλα που πάει σε ορεινό χωριό, στα χρόνια του '70, για να διδάξει. Η νεαρή δασκάλα εισβάλλει στην κλειστή κοινωνία του χωριού. Με σεμνότητα και χωρίς να το επιδιώκει ανοιχτά, επιχειρεί να κατανοήσει τη λειτουργία του. Τους ντόπιους. Αναπάντεχα αρχίζει και βλέπει το κακό πρόσωπο της μικρής κοινωνίας (η φυλακισμένη κόρη της Ευθαλίας). Έχει όμως στηρίγματα. Τη φίλη της (Αμαρυλλίς) και τον Αριστοτέλη Αγριππίδη, ευπατρίδη για το Μικροδένδρι (το χωριό της ιστορίας). Τα πράγματα όμως δεν είναι ξεκάθαρα. Η ομίχλη δεν επιτρέπει τις καθαρές ματιές. Έτσι, η άσχημη πλευρά των κατοίκων του χωριού δεν εξαφανίζεται. Κρύβεται και δεν αφήνει τις ψυχές να αναπνεύσουν. Γι' αυτό ο αγαπημένος της Αμαλίας, ο Αρίστος, πεθαίνει, γι' αυτό η Ευγενία τρελαίνεται. Η Φραγκούλη δίνει επιστημονική εξήγηση (τα νερά του ποταμού ταρασσουν τη χημική ισορροπία του εγκεφάλου) αλλά δεν αφήνει την μοναδικότητα της ανθρώπινης ψυχής.

Με στρωτή αφήγηση, προσεκτικά δομημένη πλοκή και επιλογή χαρακτήρων, προσφέρει ένα δυνατό μυθιστόρημα που διατρέχει τη ραχοκοκαλιά της ελληνικής ιστορίας του 20ού αιώνα.